

**ESTADÍSTICA, UB (1r cicle),
INVESTIGACIÓ I TÈCNiques DE MERCAT, UB (2n cicle)
I CIÈNCIES ACTUARIALS I FINANCERES, UB (2n cicle)**

Introducció

Les titulacions d'Estadística, Investigació i Tècniques de Mercat (ITM) i de Ciències Actuarials i Financeres (CAF) de la Universitat de Barcelona (UB) es van avaluar conjuntament dins el programa d'avaluació institucional de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya (AQU Catalunya) de l'any 2000.

La constitució del Comitè Intern que va avaluar aquests ensenyaments va tenir lloc el mes de juny de 2000 i es va formar el juliol del mateix any. El procés d'autoavaluació va durar nou mesos, fins que el Comitè Intern va lliurar l'autoinforme.

El Comitè Extern va ser nomenat per AQU Catalunya l'octubre de 2001. Estava format per dos acadèmics i dos professionals, tots quatre relacionats amb els àmbits de coneixement de les titulacions avaluades, i un metodòleg. En general, els processos d'avaluació intern i extern es van dur a terme amb normalitat.

Context institucional

Les titulacions avaluades són relativament noves a la UB. Totes s'imparteixen des de principis de la dècada dels noranta: Estadística, des del curs 1990-1991; ITM, des del 1992-1993, i CAF des del 1993-1994. Estadística és una titulació de primer cicle; ITM i CAF són de segon cicle. Es pot accedir a la titulació de Ciències Actuarials i Financeres quan s'ha obtingut un primer cicle en Administració i Direcció d'Empreses (ADE), Economia o Dret, la llicenciatura en alguna d'aquestes titulacions o la diplomatura en Ciències Empresarials o en Estadística. A l'ensenyament d'Investigació i Tècniques de Mercat es pot accedir des de les mateixes titulacions o bé des del primer cicle de Ciències Polítiques i de l'Administració, Psicologia, Sociologia o Publicitat i Relacions Públiques, des de la llicenciatura en alguna d'aquestes titulacions o amb el títol d'enginyer o enginyer tècnic.

Les titulacions avaluades estan adscrites a la Divisió II de la UB (Ciències Jurídiques, Econòmiques i Socials) que té un pes important dins la Universitat, ja que és la que té més estudiants (23.233) i la que imparteix més titulacions (11 d'homologades i 6 títols propis). Tot i així, la dimensió d'aquestes tres titulacions és petita, ja que només hi ha matriculats un 1,3% dels estudiants totals de la UB.

La presència d'aquestes titulacions és més important en el context català i espanyol. La UB és l'única universitat catalana que imparteix CAF i, fins al curs 2002-2003, també ha estat l'única que impartia ITM. Això ha situat aquestes titulacions en una posició estratègica important. Pel que fa a Estadística, que s'imparteix a dues universitats més, la de la UB és la primera en nombre d'estudiants, amb un 47 % dels estudiants matriculats en aquesta titulació a Catalunya.

Taula 1. Dades generals de la UB. Curs 1999-2000

	Estadística, UB	ITM, UB	CAF, UB
Alumnes de l'ensenyament	315	272	204
Alumnes de l'ensenyament a tot Catalunya	664	272	204
Alumnes totals matriculats a la UB	57.084	57.084	57.084
Alumnes de primer cicle a la UB	14.694	2.215	2.215
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de la UB	0,5%	0,5%	0,36%
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de cicle curt de la UB	2,1%	12%	9 %
Percentatge d'alumnes respecte del total d'alumnes de la titulació a Catalunya	47%	100%	100%

L'accés a l'estudi

La titulació d'Estadística ofereix 95 places de nou accés. El curs 2000-2001, la demanda en primera opció es va situar en 80 sol·licituds. S'observa com en els darrers anys la demanda en primera opció ha disminuït considerablement, especialment la dels estudiants que provenen de les PAU. La matrícula també ha anat disminuint i és un 37% inferior a l'oferta de places.

La titulació d'ITM ofereix 90 places de nou accés. La demanda en primera opció el darrer curs analitzat va ser de 182 sol·licituds i, com en el cas d'Estadística, la demanda en primera opció ha disminuït –un 25% els últims quatre cursos. Gairebé la meitat dels estudiants de nou accés matriculats en aquesta titulació de segon cicle són diplomats en Ciències Empresarials, mentre que aproximadament un 30% ho són en Estadística; la resta provenen fonamentalment dels primers cicles d'ADE i d'Economia.

Finalment, la titulació de CAF també ofereix 90 places de nou accés i, com en les altres dues titulacions avaluades, la demanda en primera opció s'ha reduït –un 39%– respecte del curs 1999-2000. La matrícula final de nou accés és un 18 % inferior a l'oferta de places que fa la titulació. Gairebé un 60 % dels estudiants matriculats a CAF són diplomats en Ciències Empresarials i el segueixen en nombre els que provenen del primer cicle d'ADE i Economia –34%, el darrer curs– i els diplomats en Estadística.

El descens de la demanda en primera opció és preocupant, especialment per a la titulació d'Estadística, perquè es queda lluny de cobrir l'oferta de places. Per aquest motiu el Comitè Extern d'Avaluació recomana millorar les polítiques i les iniciatives de captació d'estudiants, així com la informació que se'ls proporciona. En general, les característiques dels estudiants de nou accés són adequades a les tres titulacions avaluades, encara que els estudiants que provenen de l'FP i es matriculen a Estadística presenten alguns dèficits importants en el coneixement de les matemàtiques.

Taula 2. Notes de tall. Evolució 1996-2001

Titulació	Via d'accés PAU					Altres vies				
	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
Estadística, UB	5,89	5,62	5,72	5,00	5,00	6,77	6,73	6,49	5,43	5,00

Com s'observa a la taula 2, les notes de tall d'Estadística han anat disminuint durant el període considerat, com a conseqüència de la davallada de la demanda. Cal destacar la baixada important de la nota de tall per als estudiants que provenen de l'FP, que el curs 1996-1997 era un punt més alta que per als que provenen de les PAU i el curs 2000-2001 és d'un 5,00.

Taula 3. Demanda d'accés a les titulacions. Curs 2000-2001

Titulació	Places ofertes*	Demanda global	Ràtio demanda/oferta	Demanda 1a opció		Demanda satisfeta global
				PAU	FP	
Estadística, UB	95	80	0,8	53	20	63
ITM, UB	90	182	2,0	—	—	90
CAF, UB	90	80	0,9	—	—	74

* Places ofertes a Catalunya: GAP, 220. CPA, 340.

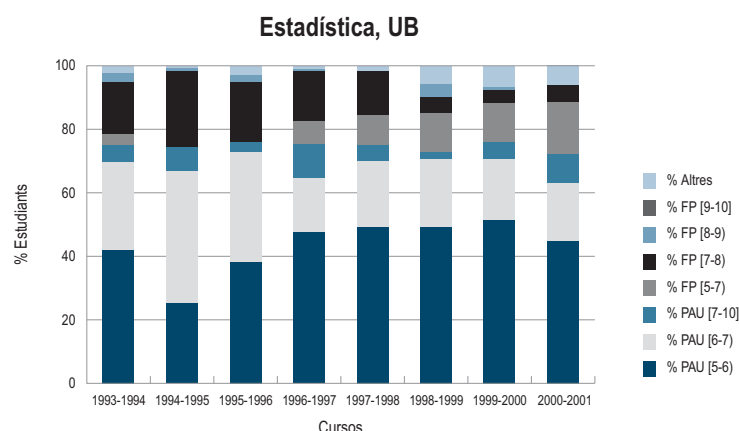
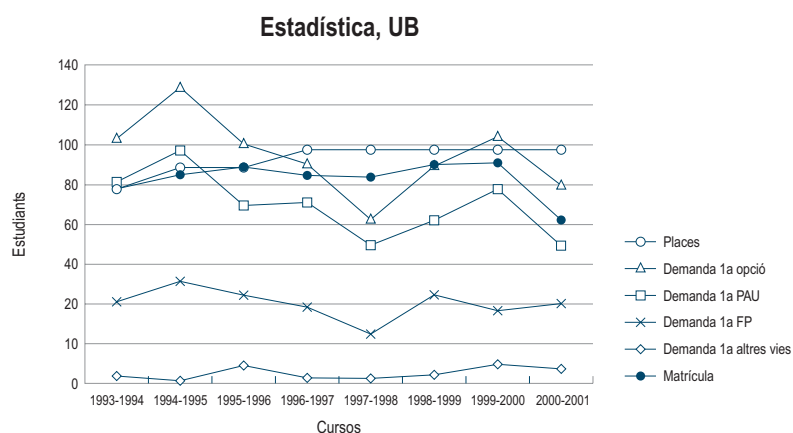
Demanda en 1a opció a Catalunya: GAP, 181. CPA, 376.

Quant a l'accés, la titulació d'ITM té una demanda en la primera opció que dobla el nombre de les places que ofereix. En canvi, les titulacions d'Estadística i CAF, tot i que la demanda se situa molt pròxima al nombre de places ofertes, no les cobreix. No obstant això, cal dir que la titulació d'Estadística de la UB té una posició favorable respecte de les altres titulacions d'Estadística de Catalunya pel que fa a l'accés, perquè la relació entre la demanda i les places ofertes és més gran a la UB que a la resta de titulacions (0,8 i 0,54 respectivament).

Taula 4. Distribució dels alumnes de 1r curs per notes i vies d'accés

Titulació	Via d'accés PAU								
	Curs 1998-1999			Curs 1999-2000			Curs 2000-2001		
	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7
Estadística, UB	45%	21%	6%	49%	18%	5%	38%	20%	13%
Titulació	Via d'accés FP								
	Curs 1998-1999		Curs 1999-2000		Curs 2000-2001				
	<7	>7	<7	>7	<7	>7			
Estadística, UB	17%	8%	15%	5%	19%	3%			

La suma de la distribució d'estudiants via PAU i FP per cada curs ha de sumar el 100%. Si això no passa, la diferència fins al 100% correspon als alumnes que han accedit a la titulació per vies diferents de les PAU i l'FP.

Fites, objectius i planificació

L'objectiu de la titulació d'Estadística és la formació adequada en les bases teòriques i en les metodologies i tècniques de l'estadística, tal com recull el Reial decret 1465/1990, de 26 d'octubre. Tot i així, la titulació de la UB estableix els objectius propis que l'orienten cap a una formació en estadística econòmica, amb la finalitat de facilitar la sortida professional dels graduats cap al sector econòmic i les institucions públiques. Al mateix temps, l'ensenyament pretén proporcionar els coneixements adequats que permetin als estudiants cursar les llicenciatures de segon cicle d'ITM i de CAF. Però, sobre els objectius, el Comitè Extern d'Avaluació opina que caldria millorar-ne la sintonia amb el currículum i definir-ne un de clarament finalista de la titulació.

Pel que fa a la titulació d'ITM, el Reial decret 1427/1990, de 26 d'octubre, estableix que aquests estudis han de proporcionar una formació adequada en els mètodes i les tècniques del mercat i del màrqueting (*mercadotecnica*). Els

estudis de la UB estan orientats preferentment a l'empresa comercial i pretenen capacitar els estudiants per a l'anàlisi, la planificació, la decisió i la implantació de totes les funcions i accions integrades en la gestió del màrqueting de les empreses. El Comitè Extern ha valorat positivament que els objectius estiguin definits de manera clara, tot i que recomana que, en el futur, es planifiquin els processos d'elaboració dels objectius i el perfil i que es fomenti la reflexió col·lectiva en aquest sentit.

El Reial decret 1399/1992, de 20 de novembre, estableix que el títol de CAF ha de proporcionar una formació científica adequada, principalment de naturalesa financeroestocàstica, que permeti una valoració i una gestió de riscos correctes per part dels agents econòmics que els donen suport i de les institucions que poden cedir-los. La titulació pretén oferir una formació que permeti als estudiants desenvolupar l'activitat en l'àmbit actuarial i financer, ja sigui en entitats asseguradores, de previsió social o gestores de fons de pensions, ja sigui en l'exercici lliure de la professió d'actuari. El Comitè Extern d'Avaluació considera que l'orientació de la titulació és eminentment actuarial i se centra poc en aspectes financers. Com en el cas de la titulació d'ITM, per tant, recomana dur a terme un procés regulat de reflexió a l'hora d'elaborar el perfil de formació i els objectius de l'ensenyament.

El programa de formació

El Pla d'estudis de la titulació d'Estadística va ser publicat en el BOE el 19 d'agost del 1999. Estadística consta de 181 crèdits: 145 d'obligatoris, 18 d'optatius i la resta de lliure elecció. Els crèdits obligatoris es concentren, fonamentalment, en els dos primers cursos i els optatius en el darrer. La càrrega lectiva està distribuïda de manera equilibrada entre els tres cursos acadèmics i l'itinerari recomanat suposa cursar 60 crèdits per curs. Pel que fa al currículum, el Comitè Extern considera que la reducció del nombre de crèdits en la darrera modificació del Pla d'estudis es va orientar més cap a la disminució de la càrrega docent que cap a l'adequació dels objectius i que, per exemple, la desaparició de l'obligatorietat de cursar l'assignatura Anàlisi Estadística Multivariant no ha representat cap millora en la formació dels estudiants. Les disciplines de caràcter econòmic de la titulació reben una valoració desigual, la seva inserció dins del Pla d'estudis està menys estructurada que la de les matèries purament estadisticomatemàtiques. Finalment, el Comitè Extern considera oportú que s'estableixi el desenvolupament d'un projecte final de carrera, ja que ajudaria a la comprensió global del currículum i facilitaria la percepció de la personalitat pròpia de la diplomatura.

D'altra banda, s'ha valorat positivament l'oferta i la varietat d'assignatures optatives –15 en total– que, en principi, permeten potenciar la formació dels estudiants en l'àmbit de l'estadística econòmica, l'estadística aplicada a les ciències de la salut i del comportament i en el control de qualitat i informàtica.

En general, els programes estan actualitzats i la seqüència interna i l'extensió que tenen són coherents amb els objectius que es persegueixen. No obstant això, en assignatures determinades, el Comitè Extern d'Avaluació creu que caldria revisar el programa i ajustar-ne l'extensió del temari.

Taula 5.1. El programa de formació

Estadística, UB	
Publicació al BOE	19-08-1999
Anys de durada	3
Pla d'estudis	
Crèdits troncal i obligatoris	145
Teoria	85,5
Pràctica	59,5
Crèdits optatius (b)	18,0
Crèdits de lliure elecció	18,0
Total	181
Grau mínim de practicitat obligatòria	
	41%
Nombre d'assignatures optatives ofertes	15
Oferta de crèdits optatius propis (a)	90
Percentatge de crèdits optatius al pla d'estudis	10%
Relació d'optativitat (a/b)	5,0
Projecte final de carrera / Pràcticum	
	nd
Pràctiques en empreses	
	nd
nd: dada no disponible	

El programa d'estudis d'ITM consta de 150 crèdits repartits entre obligatoris –96–, optatius –39– i de lliure elecció –15. En general, l'estructura del Pla es considera correcta. Els objectius i continguts de les assignatures són coherents amb els objectius i els perfils del currículum, tot i que s'ha observat que la titulació se centra més en la investigació de mercats i, per tant, hi ha algunes carències en determinades àrees de marketing que, segons el Comitè Extern d'Avaluació, s'han de resoldre. En general, però, els experts consideren que l'orientació del programa és correcta i valoren d'una manera especialment positiva les pràctiques dels estudiants en empreses, malgrat que, en aquest sentit, recomanen als responsables de l'ensenyament que facin un esforç perquè aquestes pràctiques resultin més integradores i s'eviti una fragmentació excessiva per disciplines.

Com en el cas d'Estadística, els programes estan actualitzats i tant la seqüència interna com l'extensió són coherents amb els objectius que es volen assolir.

Taula 5.2. El programa de formació

ITM, UB	
Publicació al BOE	20-05-1993
Anys de durada	2
Pla d'estudis	
Crèdits troncal i obligatoris	96
Teoria	60
Pràctica	36
Crèdits optatius (b)	39
Crèdits de lliure elecció	15
Total	150
Grau mínim de practicitat obligatòria	
	37,5%
Nombre d'assignatures optatives ofertes	20
Oferta de crèdits optatius propis (a)	94,5
Percentatge de crèdits optatius al pla d'estudis	26%
Relació d'optativitat (a/b)	2,4
Projecte final de carrera / Pràcticum	
	nd
Pràctiques en empreses	
	nd
nd: dada no disponible	

El programa d'estudis de CAF també consta de 150 crèdits, dels quals 114 són obligatoris —el 76%—; 21, optatius, i la resta, crèdits de lliure elecció. El grau de practicitat és similar al del Pla d'estudis d'ITM i, bàsicament les assignatures optatives i de lliure elecció s'ofereixen al tercer i al quart trimestre, mentre que les obligatòries es concentren en els dos primers. En general, el Pla d'estudis està ben orientat pel que fa a les matèries actuàries, com a conseqüència de la llarga trajectòria de la Facultat en aquesta àrea docent. El Comitè Extern d'Avaluació ha assenyalat, però, que en el Pla hi falten matèries financeres, bàsiques per a la formació correcta dels estudiants de la titulació, i també un tractament més profund d'assignatures bàsiques d'informàtica. Finalment, s'han detectat alguns problemes de la coincidència de continguts entre assignatures.

Taula 5.3. El programa de formació

CAF, UB	
Publicació al BOE	06-10-1994 (modificat el 07-11-1997)
Anys de durada	2
Pla d'estudis	
Crèdits troncal i obligatoris	114
Teoria	73
Pràctica	40,8
Crèdits optatius (b)	21
Crèdits de lliure elecció	15
Total	150
Grau mínim de practicitat obligatòria	
	35,8%
Nombre d'assignatures optatives ofertes	19
Oferta de crèdits optatius propis (a)	112,5
Percentatge de crèdits optatius al pla d'estudis	14%
Relació d'optativitat (a/b)	5,4
Projecte final de carrera / Pràcticum	
	nd
Pràctiques en empreses	
	nd
nd: dada no disponible	

Durant l'avaluació externa, els experts van recomanar que les titulacions avaluades incloguessin en el Pla d'estudis assignatures impartides en anglès, ja que això, més que un complement formatiu o cultural, oferiria als estudiants una perspectiva global del món dels negocis, que està dominat per aquesta llengua.

La coordinació i l'organització de les tres titulacions són competència de cada un dels consells d'estudis. El Comitè Extern ha apuntat que aquests consells també podrien regular els mecanismes de coordinació i revisió dels objectius del programa i del Pla d'estudis.

Desenvolupament de l'ensenyament

La metodologia docent més utilitzada en les tres titulacions és la classe magistral. Tot i que hi ha dossiers electrònics per a algunes assignatures, en general, les noves tecnologies aplicades a la docència encara estan poc introduïdes en aquests ensenyaments. El Comitè Extern d'Avaluació aconsella que s'aprofitin les noves tecnologies per introduir metodologies més participatives i avançar en projectes docents innovadors i que, en aquest sentit, la comunitat acadèmica reflexioni sobre la manera de potenciar l'ensenyament semipresencial en el marc que està adoptant la UB en aquesta qüestió. Els experts consideren que aquest tipus d'ensenyament és apropiat per a unes titulacions en les quals el 30% dels estudiants segueix els estudis a temps parcial, ja que la semipresencialitat ajudaria els alumnes que treballen a compaginar millor els estudis i la feina. Per a aquests alumnes, el CAE també recomana que les titulacions ofereixin la possibilitat de planificar la docència en una *via lenta*, ajustada a la realitat dels estudiants que treballen, ja que d'aquesta manera podrien millorar la gestió del currículum des d'una perspectiva acadèmica.

La titulació d'Estadística s'ofereix en horari de matí, mentre que les d'ITM i CAF s'imparteixen a la tarda. D'altra banda, els tres ensenyaments haurien de millorar la combinació horària entre assignatures optatives i obligatòries perquè els estudiants poguessin aprofitar millor el grau d'optativitat elevat que ofereixen.

Tot i que les titulacions avaluades no disposen de tutors acadèmics que segueixin l'estudiant durant tota la carrera, com altres titulacions de la UB, Estadística s'està plantejant la possibilitat d'introduir-ne, la qual cosa ha estat valorada positivament pel Comitè Extern d'Avaluació, ja que això ajudaria els estudiants a racionalitzar el nombre de crèdits cursats per semestre. Els experts també consideren necessari continuar aprofundint en les accions de tutoria com a mecanisme per ajudar els estudiants de nou ingrés a superar les dificultats amb què es troben i els dèficits de formació possibles.

El nombre d'alumnes per grup a les classes teòriques és alt a les tres titulacions avaluades –més de 100 a Estadística, gairebé 100 a ITM i entre 80 i 90 a CAF.

Taula 6. Distribució d'alumnes a les titulacions. Curs 1999-2000

	Estadística, UB	ITM, UB	CAF, UB
Mitjana d'alumnes per grup de 1r curs			
Teoria	119	—	—
Pràctica	nd	—	—
Mitjana d'alumnes de nou ingrés per grup de 1r curs			
Teoria	119	—	—
Pràctica	nd	—	—
Mitjana d'alumnes per grup de 1r cicle			
Teoria	102	—	—
Pràctica	nd	—	—
Mitjana d'alumnes per grup de 2n cicle			
Teoria	—	93	81
Pràctica	—	—	—
Alumnes totals	358	258	204
Alumnes equivalents a temps complet	258	172	140

nd: dada no disponible

Els resultats acadèmics de la titulació d'Estadística són discrets. Les taxes d'èxit i de rendiment són lleugerament inferiors en el primer curs que en el conjunt de la titulació. La titulació d'ITM presenta unes taxes d'èxit que es troben al voltant del 68%, tant en el primer curs com en el conjunt de la titulació. Les taxes de rendiment són inferiors a les d'èxit. Finalment, l'ensenyament de CAF és el que presenta les taxes d'èxit més bones en la primera convocatòria dels tres avaluats, un 82%, tot i que les taxes d'èxit en la segona convocatòria (53%) i les taxes de rendiment (56%) són significativament inferiors. S'han detectat algunes assignatures *coll d'ampolla*, és a dir, que molts alumnes repeteixen. Aquestes assignatures no són bàsiques i fan que els estudiants no puguin millorar els resultats en altres assignatures que sí que es consideren fonamentals per a les titulacions, com ara Estadística.

Taula 7. Resultats acadèmics. Curs 1999-2000

	Estadística, UB	ITM, UB	CAF, UB
Taxa d'èxit 1r curs			
1a convocatòria	50%	—	—
2a convocatòria	46%	—	—
Taxa d'èxit 1r cicle			
1a convocatòria	53%	—	—
2a convocatòria	64%	—	—
Taxa d'èxit 2n cicle			
1a convocatòria	—	69%	81%
2a convocatòria	—	69%	52%
Rendiment acadèmic			
1r curs	49%	—	—
1r cicle	53%	—	—
2n cicle	—	60%	56%
Mitjana d'alumnes titulats (1996-1999)	47	61	38
Taxa de graduació (en tant per u)	0,52	0,68	0,42

nd: dada no disponible

Millorar les taxes de graduació dels ensenyaments d'Estadística i CAF ha de ser, segons els avaluadors externs, una de les propostes principals que s'haurien de considerar en aquestes titulacions, juntament amb la cerca d'una solució per reduir el nombre d'abandonaments, actualment més alt del que caldria esperar. Segons els experts, els abandonaments no es deuen únicament al fet que es compaginin la feina i els estudis i, per tant, caldria estudiar en profunditat els motius reals pels quals els estudiants es veuen obligats a abandonar la carrera en un entorn en què, a més, la normativa de permanència és poc exigent.

La mitjana de temps que els estudiants triguen a graduar-se és superior al temps teòric, però això no s'ha considerat preocupant si es té en compte la gran quantitat d'estudiants que compagina els estudis amb la feina. En canvi, sí que es considera preocupant que el temps de durada dels estudis sigui superior al teòric quan va associat a taxes de rendiment i de graduació baixes.

Professorat

En les tres titulacions el perfil de formació del professorat és adequat als objectius formatius. La proporció de professors doctors és elevada a Estadística i CAF –el 70%– i força inferior a ITM, on només el 38,7% dels professors són doctors. La majoria dels professors doctors són titulars d'universitat, seguits de titulats d'escola universitària i de catedràtics d'universitat.

El Comitè Extern ha posat de manifest que el fet que molts professors d'Estadística no estiguin ubicats físicament al centre dificulta la comunicació fluida i la coordinació dels estudis.

D'altra banda, com que les tres titulacions són relativament noves, una part del professorat ha desenvolupat material didàctic i llibres de referència específics per a les diverses assignatures. Tot i que les polítiques d'innovació i les ajudes docents són escasses en algunes titulacions, com ara CAF, la innovació docent s'intenta potenciar per mitjà de la docència assistida per ordinador en les assignatures en què es considera necessari.

El professorat és avaluat periòdicament. El Comitè Extern d'Avaluació recomana que les enquestes de professorat de les tres titulacions no s'entenguin com una eina de control, sinó més aviat de valoració del funcionament del sistema, que hauria d'ajudar a la presa de decisions en el procés avaluador.

En general, la participació del professorat en els diferents òrgans de decisió i govern, tant del centre com de la Universitat, és satisfactòria.

Taula 8. Dedicació docent del professorat. Curs 1999-2000

	Estadística, UB	ITM, UB	CAF, UB
Professorat ordinari	69%	nd	71%
Catedràtics d'universitat	12%	nd	18,4%
Titulars d'universitat	38%	nd	31,7%
Catedràtics d'escola universitària	0	nd	0
Titulars d'escola universitària	19%	nd	21%
Associats	12%	nd	18,4%
Altres	19%	nd	10,5%

nd: dada no disponible

Instal·lacions

Les aules del centre són àmplies i, en general, correctes, tot i que caldria millorar-ne la dotació de connexions a la xarxa i d'ordinadors amb canons per permetre que els professors puguin millorar l'ús de les noves tecnologies en la docència. També caldria millorar l'organització i el programari de les aules informàtiques.

D'altra banda, de la biblioteca se n'ha valorat positivament l'organització, l'espai físic de què disposa, la comoditat dels llocs de lectura i la classificació dels documents. S'han observat, però, algunes mancances en el fons bibliogràfic d'Estadística i, en menor mesura, de CAF.

Relacions externes

En general, les titulacions mantenen bones relacions amb institucions i empreses. Són especialment destacables els diferents convenis signats amb les empreses a les quals els estudiants hi poden fer les pràctiques.

Cal dir que encara hi ha pocs intercanvis per mitjà dels programes Sòcrates i ERASMUS, tot i que el centre manté convenis d'intercanvi amb universitats europees importants.

Recerca

L'avaluació de la recerca relacionada amb aquestes titulacions, la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales ja la va abordar en el procés avaluatiu de les titulacions d'Economia i Administració i Direcció d'Empreses (ADE). Per a més informació vegeu l'*Informe 2001* d'AQU Catalunya.